THE ECONOMIC EFFECTS OF CHANGES IN VAT LEGISLATION

By:
HÁGEN, ISTVÁN ZSOMBOR

Hungary has drafted her VAT legislation in respect of general sales tax in complete compliance with the European Union's requirements and directives (with the exception of a few temporary exemptions).

There is a unified tax structure in EU member states as a result of the common VAT system, however, the rates utilised continue to differ (Table 2.). The heavier tax burden prevailing in some member states and the competitive distortion caused by this, can be counterbalanced by the actions of the authorities and/or a more favourable currency exchange rate.

The creation of a unified tax environment, stated as a long-term goal, has not yet been achieved.

Upon accession to the EU, Hungary has changed its VAT rates and instead of the previous 0% and 12% preferential rates, now utilises 5% and 15% brackets. The range of goods falling into the general 25% bracket has also increased. As a result of these modifications, Hungary now has one of the highest VAT rates among EU member states. In contrast the 6th VAT directive merely states that „the general rate may not be less than 15% and the preferential rate must be at least 5%".

Compared with other EU states the VAT rate modifications damage the competitiveness of Hungarian businesses and, furthermore, increases inflation, as the new, higher VAT rate is also applied to value added.

Increasingly farmers and entrepreneurs are calling for a reduction in VAT rates.

It would also be more straightforward for taxpayers and accountancy professionals, if a single, unified rate was applied across the EU. This would greatly simplify the application and auditing of the general sales tax and would be the best way to meet the requirements of impartiality.

Considering the issue from the point of view of the tax authorities, clearly it is not sufficient for the legal practitioner of a member state's tax authority to be merely conversant with fiscal or procedural rules. In order to make correct decisions in individual cases, it may also be necessary to interpret the legal norms. The rulings of the European Court can provide a basis for support in this. As a result of EU harmonisation of VAT legislation, previous rules have changed significantly and, it can be said, that the whole system has become more complicated and less transparent. More and more people are trying to take advantage exactly of these VAT complications and lack of transparency. This could explain why Hungary's 2004 VAT revenues fell short of projections by many billions of HUF. In the interests of managing the current situation and securing budgetary revenue, Hungary's tax authority (APEH) is individually auditing item by item all those with an EU tax number.

Experience shows that the reason behind cases of erroneous VAT refund requests is often the taxpayer's lack of knowledge and experience rather than deliberate fraud.

Despite the more complicated VAT rules upon EU accession and the problems mentioned above, it is hoped that with time member states' legal systems will increasingly converge allowing regulations to be simplified and made more transparent.

AZ ÁFA TÖRVÉNY VÁLTOZÁSAINAK GAZDASÁGI HATÁSAI

HÁGEN ISTVÁN ZSOMBOR

ÖSSZEFOGLALÁS

Magyarország az általános forgalmi adót tekintve (egyes átmeneti mentességektől eltekintve) teljes mértékben az Európai Unió feltételeinek, irányelveinek megfelelően alakította az ÁFA törvényt.

A Közösség tagállamaiban a közös ÁFA rendszer révén az adóztatás szerkezete egységes, azonban az alkalmazott kulcsok továbbra is eltérnek (2. táblázat). Az egyes tagállamokban érvényesülő súlyosabb adóterheket és az ezek által okozott verseny torzulásokat ellensúlyozhatja a hatósági tevékenység és/vagy a kedvezőbb deviza/valutaárfolyam.

A távlati célként megjelölt, teljesen egységes adózási környezetet egyelőre nem sikerült megteremteni.

Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásakor az ÁFA kulcsokat megváltoztatta, a kedvezményes 0%-os és 12%-os adókulcsok helyett 5%-os és 15%-os adókulcsokat alkalmaz. A 25%-os általános adókulcsba tartozó cikkek köre is növekedett. E módosításokkal hazánk az Európai Unió tagállamai között az egyik legnagyobb ÁFA kulcsot alkalmazó lett. Ezzel szemben a 6. ÁFA irányelv csak azt írja elő, hogy „*az általános kulcs nem lehet alacsonyabb, mint 15%, a kedvezményes kulcs meg legalább 5% kell hogy legyen*”.

Az ÁFA kulcs módosításai a többi EU országhoz képest a hazai vállalkozók versenyképességét is rontják, valamint az inflációt is növelik, mivel minden hozzáadott értéknél a nagyobb, módosított ÁFA kulcs rakódik rá. A gazdálkodók, vállalkozók egyre inkább szorgalmazzák az ÁFA kulcsok csökkentését.

Az adózók és a könyveléssel foglalkozó szakemberek számára is egyszerűbb lenne, ha az EU teljes területén egyetlen, egységes kulcsot alkalmaznának. Ez nagymértékben egyszerűsítené az általános forgalmi adó alkalmazását, ellenőrzését és a semlegesség követelményét is így teljesítené a legjobban.

Abban az esetben, ha az adóhatóságok szemszögéből vizsgálom a kérdést megállapítható, hogy nem elegendő, ha egy tagállami adóhatósági jogalkalmazó csak az anyagi vagy eljárási szabályokat ismeri. Annak érdekében, hogy egy-egy konkrét ügyben helyes döntést tudjon hozni, szüksége lehet a jogi normák értelmezésére is. Ehhez pedig az Európai Bíróság ítéletei jelenthetnek támpontot. Az ÁFA törvénnyel kapcsolatos uniós jogharmonizáció eredményeként a korábbi szabályok jelentősen megváltoztak, kijelenthető, hogy a rendszer bonyolultabb, nehezebben áttekinthető. Az ÁFA szabályok előzőekben említett bonyolultságát, nehéz áttekinthetőségét kihasználva egyre többen próbálkoznak meg a visszaélésekkel. Talán ezzel is magyarázható, hogy Magyarországon 2004. évi ÁFA bevételek több milliárddal maradnak el a tervezettől. A jelenlegi helyzet kezelése és a költségvetési bevételek biztosítása érdekében az APEH tételesen ellenőrzi a közösségi adószámmal rendelkezőket.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a téves ÁFA visszaigénylések hátterében nem minden esetben szándékos csalás áll, hanem nagyon sok esetben az adózók ismereteinek hiánya, tapasztalatlansága az ok.

Annak ellenére, hogy az EU csatlakozás óta az ÁFA szabályok bonyolultabbá váltak, és az előzőekben említett problémák jelentkeztek, reméljük, hogy hosszú távon a tagországok jogrendszere egyre inkább közeledni fog egymáshoz, így a szabályozás is egyszerűsödhet, könnyebben átláthatóvá válhat.

BEVEZETÉS

Az általános forgalmi adóról szóló 1992. évi LXXIV. törvényt 2004. május 1-jétől az Országgyűlés módosította. A változások legfontosabb részét az Európai Unió tagállamai egymás közötti kereskedelmi kapcsolatát (termékértékesítéseket, szolgáltatásnyújtásokat), azaz ún. belpiaci szabályokat bevezető új rendelkezések jelentik. Ismeretes, hogy az uniós tagsággal megszűnt Magyarország vámterületi önállósága, az Európai Unió vámterületének része lett, a más országokkal közös határokon megszűnt a vámkezelés, az áruk, szolgáltatások szabad áramlása az általános forgalmi adóban is speciális szabályozást igényelt.

A tanulmány célja, hogy megvizsgálja mindazokat az anomáliákat, melyek az ÁFA törvény változásából adódóan jelentkeztek, illetve feltárja az ÁFA – mint a költségvetés bevételeinek legnagyobb mértékét jelentő adónem – gazdasági hatásait az uniós csatlakozásunk előtt és után. Hazánk 2004. május 1-től az Európai Unió tagja, így a kereskedelmi és áruforgalmi ügyletekre az EU szabályokat kell alkalmazni.

Az Európai Unió valamennyi országa történelmileg különböző utat járt be az adóztatásban. A politikai változások, változtatások bizonyos mértékben módosítják az adóztatás súlypontjait, de az adózás alapjait ritkán érintik. Valamennyi ország adórendszerében vannak közös vonások, mégpedig, hogy a jövedelemszerzést, jövedelem képződését és a kereskedelmet (szolgáltatást) adóztatják. Több államban adóztatják a vagyont, a vagyonszerzést és a vagyonátadást.

Az Unió fennállása óta törekvés tapasztalható bizonyos adó-harmonizációra, de ez eddig csak a hozzáadott-érték típusú adóknál (ÁFA) járt eredménnyel.

Az EU csatlakozás egyik előfeltétele volt az általános forgalmi adórendszer bevezetése. Ez az adó az államháztartási bevételek egyik fontos eleme. Nem csak itt játszik jelentős szerepet, hanem hozzájárul az EU saját, önálló bevételéhez. (Ez a hozzáadottérték-adók kis hányada, legfeljebb a harmonizált ÁFA-alap 1,4 százaléka.)

AZ ADÓ FOGALMA, AZ ÁFA JELLEMZŐI

Az adó olyan szolgáltatás, melyet a közhatalom a közszükségletek kielégítéséhez szükséges pénzügyi források biztosítása érdekében, közvetlen ellenszolgáltatás nélkül megkövetel, és kötelező, kényszerítő erővel az alanyaitól beszed. Az adórendszer egyik csoportja a fogyasztáshoz kapcsolódó adók, melyeket a termék végső felhasználója, a szolgáltatás igénybe vevője a termék, az igénybe vett szolgáltatás árában megfizet. Legjellemzőbb típusa az általános forgalmi adó.

Az állami költségvetés feladatainak ellátásához szükséges állandó és értékálló bevételek biztosítása érdekében, az árutermelő piacgazdaság igényeit kielégítő versenysemleges adórendszer működése céljából az Országgyűlés, tekintettel az Európai Uniós csatlakozási követelményekre módosította az általános

forgalmi adóról szóló törvényt (2004. IX. törvény).

Az általános forgalmi adó kiemelt költségvetési helye speciális szabályozást igényel, melynél érvényesülnie kell az alábbi követelményeknek: a gazdasági forgalomra kell koncentrálnia úgy, hogy akadálya ne legyen a gazdasági fejlődésnek, ugyanakkor az állami bevétel veszélybe ne kerüljön, emellett a maga módján igazságos is legyen, azaz a gazdasági élet szereplőit egységes szempontok szerint terhelje.

AZ ÁLTALÁNOS FORGALMI ADÓ SZEREPE A KÖLTSÉGVETÉSBEN

A központi költségvetés mérlege a központi költségvetés bevételeinek és kiadásainak zárt és megfelelő csoportosításban történő bemutatása.

A hazai költségvetés meghatározása GFS (Government Financial Statistics) rendszerben történik, mely a Nemzetközi Valutaalap által kidolgozott kormányzati pénzügyi statisztikai rendszer, a gazdasági és statisztikai koncepciók, számviteli szabályok, az államháztartási szektor működési adatainak rendszerezésére szolgáló irányelvek összefoglalása. A GFS rendszer a bevételek és a kiadások között figyelmen kívül hagyja a finanszírozási tételeket (a bel- és külföldi hitelfelvételekből és értékpapír kibocsátásokból származó összeget, illetve a korábban felvett bel- és külföldi hitelek adott évi törlesztését, valamint az adott évi értékpapír visszavásárlásokat, az előző év végéig felhalmozott betétek tárgyévben felhasznált részét, illetve a tárgyévi betétállomány növekedését).

A központi költségvetés nem keverendő össze az államháztartási mérleggel ,ami az államháztartás valamennyi alrendszerének (központi költségvetésnek, a központi költségvetési szerveknek, a helyi önkormányzatoknak, az elkülönített állami pénzalapoknak és a társadalombiztosítási alapoknak) bevételeit, illetőleg kiadásait tartalmazza. A mérleg konszolidált, a halmozódásokat nem tartalmazza.

A Magyar Köztársaság államháztartásainak bevételét törvény szabályozza, melyben kiemelt helyen szerepel az általános forgalmi adó.

A bevételi oldalt vizsgálva (2003-ban 4 944 732 M Ft) alapvetően 3 tételt emelnék ki – fogyasztáshoz kapcsolt adók, lakossági befizetések, és a gazdálkodó szervek befizetései –, melyek közül a legjelentősebb tételt minden évben a fogyasztáshoz kapcsolt adók adják, kiemelten az általános forgalmi adó, melynek összege 2003-ban 1 699 556 M Ft volt.

Az összes bevételnek a fogyasztáshoz kapcsolt adók 47,64%-át, az ÁFA 34,37%-át teszik ki 2003. évben. 2004. évben úgy tervezték, hogy a fogyasztáshoz kapcsolt bevételek az államháztartás összes bevételének a 45,82%-át, az ÁFA bevételek a 32,30%-át fogják jelenteni. (Részletes adatokat az 1. táblázat tartalmaz.)

Mint láthatjuk az ÁFA a költségvetés bevételéhez igen jelentős mértékben járul hozzá. Rendszeres, stabil és kalkulálható.

A központi költségvetés bevételét szemlélteti az 1. ábra.

AZ EURÓPAI UNIÓBAN HASZNÁLT ÁFA KULCSOK

Az Európai Unió országainak ÁFA kulcsai jelentősen eltérnek egymástól. Mindenütt van általános és kedvezményes kulcs, némelyik országban ebből a fajtából több.

Az Európai Unió tagállamaiban alkalmazandó általános és kedvezményes ÁFA kulcsok nagyságát a 2. táblázat tartalmazza.

1. táblázat

A központi költségvetés bevételei

(M. e.: M Ft)

BEVÉTELEK	2003. évi teljesítés	2004. évi várható
GAZDÁLKODÓ SZERVEZETEK BEFIZETÉSEI		
Társasági adó	413 662,00	424 900,00
Egyszerűsített vállalkozói adó	31 020,20	64 499,60
Ökoadó		18 032,70
Bányajáradék	17 759,30	19 000,00
Vám és importbefizetések	131 311,80	40 000,00
Játékadó	49 211,20	64 005,00
Egyéb befizetések	22 072,90	21 000,00
Egyéb központosított bevételek	78 151,10	105 000,00
Összesen:	**743 188,50**	**756 437,30**
FOGYASZTÁSHOZ KAPCSOLT ADÓK		
Általános forgalmi adó	1 699 556,50	1 695 000,00
Jövedéki és fogyasztási adó	656 326,50	709 552,60
Összesen:	**2 355 883,00**	**2 404 552,60**
LAKOSSÁGI BEFIZETÉSEK		
Személyi jövedelemadó	908 969,30	930 561,60
Adóbefizetések	7 049,20	4 000,10
Illeték befizetések	90 222,50	95 000,30
Összesen:	**1 006 241,00**	**1 029 562,00**
KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK		
Költségvetési szervek bevételei	554 824,30	589 897,60
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok saját bevétele	57 204,00	101 000,00
Szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok EU támogatása		54 866,90
Együtt:	57 204,00	155 866,90
Központi beruházások EU támogatása		
Összesen:	**612 028,30**	**745 764,50**
BEFIZETÉS AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS ALRENDSZEREIBŐL		
Költségvetési szervektől származó befizetések	34 921,00	25 000,00
Elkülönített állami pénzalapok befizetése	49 410,00	67 896,00
Helyi önkormányzatok befizetései	7 147,00	9 827,10
Összesen:	**91 478,00**	**102 723,10**
ÁLLAMI, KINCSTÁRI VAGYONNAL KAPCSOLATOS BEFIZ.	23 904,00	69 788,00
EGYÉB BEVÉTELEK	7 834,00	10 785,00
ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL KAPCSOLATOS BEVÉTELEK	104 176,00	85 401,80
VISSZATÉRÍTÉS AZ EU-TÓL		43 358,40
BEVÉTELEK FŐÖSSZEGE:	**4 944 732,80**	**5 248 372,70**
BEVÉTELEK FŐÖSSZEGE:	**4 944 732,80**	**5 248 372,70**
KIADÁSOK FŐÖSSZEGE:	**5 678 298,10**	**6 226 957,00**
EGYENLEG:	**- 733 565,30**	**- 978 584,30**

Forrás: www.pm.gov.hu (2004)

1. ábra

A központi költségvetés főbb bevételei 2003. évben

Forrás: Saját szerkesztés (2004)

2. táblázat

Európai Unió tagállamaiban alkalmazandó általános forgalmi adó mértékekről

Tagállam	Adó elnevezése	Általános adó-kulcs (%)	Kedvezményes adó-kulcs (%)
Belga Királyság	BTW/TVA	21	0, 6, 12
Ciprusi Köztársaság	VAT	15	0, 5
Cseh Köztársaság		22	5
Dán Királyság	MOMS	25	0
Észt Köztársaság		18	5
Finn Köztársaság		22	0, 8, 17
Francia Köztársaság	TVA	19.6	2.1, 5.5
Görög Köztársaság		18	4, 8
Holland Királyság	BTW	19	6
Írország	VAT	21	0, 4.4, 13.5
Lengyel Köztársaság		22	0, 3, 7
Lett Köztársaság		18	0, 5
Litván Köztársaság		18	5, 9
Luxemburgi Nagyhercegség	TVA / MwSt	15	3, 6, 12
Máltai Köztársaság	VAT	18	5
Magyar Köztársaság	**ÁFA**	**25**	**5, 15**
Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság	VAT	17.5	0.5
Németországi Szövetségi Köztársaság	Mw St	16	7
Olasz Köztársaság	IVA	20	4, 10
Osztrák Köztársaság	Mw St	20	10, 12
Portugál Köztársaság	IVA	19	5, 12
Spanyol Királyság	IVA	16	4, 7
Svéd Királyság		25	6, 12
Szlovák Köztársaság		19	
Szlovén Köztársaság		20	8.5

*Forrás:*www.apeh.hu (2004)

Amint a 2. táblázat adataiból is látszik, nagyok a különbségek az egyes országok között.

A hozzáadott érték adó szabályaira a Tanács „irányelvet" adott ki 1977. május 17-én, melyet azóta többször módosítottak és kiegészítettek. A 77/388 (EGK) számú irányelvet a köznyelvben „6. irányelv"-ként emlegetik. Az egyes országok ÁFA szabályait lapozgatva megállapítható, hogy az irányelvben meghatározott ajánlást, mely szerint „*az általános kulcs nem lehet alacsonyabb, mint 15%, a kedvezményes kulcs meg legalább 5% kell hogy legyen*" betartják, de a kedvezményes kulcs alá tartozó termékeknél (szolgáltatásoknál) már országonként vannak különbségek. Mindmáig ragaszkodnak az egyes országok saját elképzeléseikhez, és úgy alakítják belső szabályozásukat, hogy állampolgáraik lehetőleg ne tudják kihasználni az adókulcsok közötti különbségeket, és ezzel megrövidíteni országuk költségvetési bevételeit.

Az Európai Unió költségvetési bevételeinek egyik jelentős része a tagállamok nettó ÁFA bevételeinek nagyságán alapul. Ezért fontos szempont, hogy a hozzáadott érték típusú adók hasonlóak legyenek egymáshoz és a felszámítás (beszedés) valamennyi tagállamban korrekt módon, hasonló határozottsággal történjen meg.

A MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÁS

A Közép- és Kelet Európa államai közül Magyarország vezette be 1988-ban elsőként – az általános forgalmi adóról szóló 1987. évi törvény által – a hozzáadott érték adó típusú forgalmi adót. A magyar adószerkezet azóta bekövetkezett változásai követték a nemzetközi trendeket. Ezek egyike a közvetett (hozzáadott érték- és fogyasztási) adók részarányának növekedése az összes adóbevételben. A másik jellemző az egyre erősödő igény az adózás egyszerűbbé és áttekinthetőbbé tételére, ennek érdekében sokszor adókedvezmények szűnnek meg.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozásunknak előfeltétele a magyar gazdaság működési feltételeinek közelítése a tagállamokéhoz. Ennek részét képezi a magyar adórendszer átformálása a közösségi normák (főképp az irányelvek) alapján, azaz a közösségi vívmányok, az Acquis Communautaire átvétele.

A hazai felkészülést az 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás, azaz Magyarország és az Európai Közösségek társulási szerződése indította el. A Bizottság ezután az 1995-ben kiadott Cannes-i Fehér Könyvben sorolta fel részletekbe menően Közép- és Kelet-Európa társult országai részére azokat a jogszabályokat, amelyeket a csatlakozásig át kell venniük. A Fehér Könyv adózási fejezete értelmében a közösségi forgalmi adó rendszeréhez lehető legközelebb álló rendszert kell létrehoznunk. Emellett az Európai Bizottság 1998 óta évente közzétett országjelentései is segítenek a feladatok meghatározásában, konkretizálásában.

A 2000. évben megjelent országjelentés szerint az ÁFA-ra vonatkozó jogszabályok és struktúrák megfelelnek az Európai Unió szabályozásának. Feladatokat, teendőket a kedvezményes kulcs alá tartozó termékek számának további csökkentésében és a nulla kulcs megszüntetésében állapítottak meg. Az egyeztetések során a magyar kormány ötéves derogációt kért a következő termékek és szolgáltatások kedvezményes ÁFA kulcs alatt tartására (amelyeket a 6. ÁFA irányelv szerint át kellene sorolni a normál kulcs alá):

- háztartási fűtőanyagként felhasznált szén, szilárd tüzelőanyag;
- távhőszolgáltatás;

• étkezdében vagy más szociálpolitikai működési célú intézményben felszolgált vagy értékesített élelmiszerek;
• áruszállítás;
• áruraktározás.

2001. június 12-én az Európai Unió tagállamainak képviselői fogadták el azt a közös tárgyalási álláspontot, amely (a két utóbbi kérés kivételével) elfogadta a magyar szakértők által előterjesztett átmeneti mentességi igényeket a közösségi vívmányok adózási részét illetően. Az elfogadott tárgyalási álláspont lezárta a több mint két évig tartó tárgyalási folyamatot, egyúttal meghatározta a magyar adó jogalkotás és végrehajtás irányvonalait is. (A tagállamok azért utasították el a szállításra és a raktározásra vonatkozó igényt, mert – érvelésük szerint – ezeket döntően csak olyan vásárlók veszik igénybe, akik maguk is ÁFA alanyok, tehát az adómérték megemelése legfeljebb likviditási nehézségeket okozhat számukra.)

AZ ÁFA TÖRVÉNY HARMONIZÁLÁSI KÖTELEZETTSÉGEKKEL ÖSSZEFÜGGŐ VÁLTOZÁSAI

Az ÁFA törvény 1993. január 1-je óta szabályozza a kötelezettségeket, a levonási, a visszaigénylési jogosultságokat. A jogszabály a 6. ÁFA irányelvet példamutató módon követi. A 2001-es módosítások között a harmonizáció irányába mutat az ingyenes szolgáltatásnyújtás adókötelessé nyilvánítása, ha a szolgáltatásnyújtáshoz felhasznált inputok adója részben vagy teljesen levonható. Ugyan csak harmonizációs lépés volt a rádiós és televíziós szolgáltatásnyújtás kivétele a kedvezményes kulcs alól, és normál ÁFA kulcs alá sorolása. A távközlési szolgáltatások adóztatási helyének ezután – a 99/59 EK irányelvnek megfelelően – a szolgáltatás igénybevevőjének székhelye vagy lakhelye tekintendő. A 2001. évi országjelentés értékeli az előrehaladás folytatását, azonban további erőfeszítéseket tart kívánatosnak a kedvezményes ÁFA kulcs alá tartozó kör tekintetében, ide értve a 0 százalékos kulcs megszüntetését, a külföldi adóalanyok adó-visszatérítését és a speciális adózási módokat. Ezen kívül fejleszteni kell az elektronikus adatcserét biztosító informatikai rendszert. A magyar kormány jogharmonizációs programját többek között a 2212/1998. (IX. 30.) kormányhatározat tartalmazza. Az ÁFA törvény a 6. irányelv rendelkezéseitől lényegében már csak három ponton tér el: az egyes részterületeken az adómértékek alá való besorolásokban; az adómérték minimum szintjében; valamint az egységes belső piaci szabályok megalkotásában. Az utóbbi hiányosság csak a csatlakozás időpontjával szüntethető meg, korábban értelmezhetetlen volt például az export és az import korlátozása az Európai Unión kívüli országokra, ezért a törvény 2003. január 1-jétől hatályba lépett módosításai három pont köré csoportosíthatók:

• a besorolási mellékletek harmonizálása;
• más jogszabályok változásának leképezése;
• a törvény egyes rendelkezéseinek pontosítása.

A 6. irányelvnek megfelelően végre kellett hajtani az egyes kulcsok alá való besorolások újabb harmonizációját. Az átsorolások jelentős mértékben alátámasztják Magyarország elkötelezettségét a csatlakozás mellett. Az irányelv meghatározza, hogy melyek azok a termékek és szolgáltatások, amelyek kedvezményes kulccsal adózhatnak, illetve mely termékek és szolgáltatások tartoznak a tárgyi adómentes körbe. Előbbiek körét az irányelv H. melléklete tartalmazza (alkalmazható, de nem kötelezően alkalmazandó szabályként), utóbbit a belföldi termékértékesítésekre és a szolgáltatásnyújtásokra vonatkozóan a 13. cikk, kötelező jelleggel tartalmazza.

A 2004. májusi csatlakozás dátumára sikerült megvalósítania hazánknak az ÁFA törvény jogharmonizációját azzal a feltétellel, hogy: a háztartási energiaszolgáltatásra és az étkezési szolgáltatásokra 2007. december 31-ig még a kedvezményes adókulcsot alkalmazhatjuk, vagy a 6. irányelvben általánosan szabályozott átmeneti időszak végéig, amennyiben az korábban következne be. Mentességet kaptunk az alanyi mentesség és a nemzetközi személyszállítási kérdésekben, amely alapján legfeljebb 35 000 euró értékig emelhető az alanyi adómentesség értékhatára, illetve a nemzetközi személyszállítás visszaigénylési joggal adómentes (ez a hazai 0 kulcsnak felel meg).

Az ÁFA rendszer harmonizációja nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a gazdálkodók zökkenőmentesen, versenyhátrány nélkül tudjanak részt venni az Unión belüli külkereskedelemben. A levonási jog érvényesíthetőségénél számíthatnak könnyebbségre, hogy versenyképességük javulhasson (lehetővé vált a magáncélú és az adóalanyiságot eredményező tevékenységhez kapcsolódó beszerzések közti arányosítás, az egyébként tárgyi adómentes pénzügyi szolgáltatásoknál is lehet ÁFA levonási jogot érvényesíteni, ha a megrendelő Unión kívüli illetőségű, a távmunkahelyek kiépítésének költségeinél az ÁFA arányos része levonható stb.).

FORRÁSMUNKÁK JEGYZÉKE

(1) Csátaljai Zs. (2004): ÁFA szabályok május 1-től hatályos változása Saldo Periodika 53-81. o. – (2) Egyed A. és társai (2004): Adózás az Európai Unióban Perfekt – (3) Herich György (2003): Adótan I. PENTA UNIÓ – (4) Kállai L. és társai (1996): Adók, illetékek. Saldo. – (5) Szloboda Alíz (2003): A magyar ÁFA-szabályozás változásai az uniós csatlakozás tükrében. Miniszterelnöki Hivatal KSEK és a Külügyminisztérium közös kiadványa. – (6) Tárnoki Péter (2003): Az európai egységes piac általános forgalmi adó szabályai. Miniszterelnöki Hivatal KSEK és a Külügyminisztérium közös kiadványa. – (7) Rácz Ildikó (2003): Adózási ismeretek. Perfekt – (8) Vámosi-Nagy Sz. (2004): Az adótörvényekbe bekövetkezett változások. 2004, I.1. és V.1. között Kompkonzult. – (9)1992. évi LXXIV. törvény az általános forgalmi adóról. – (10) www.apeh.hu – (11) www.im.hu – (12) www.pm.gov.hu